

SIYOSIY IJTIMOIYLASHUV JARAYONLARIDA AN'ANALAR VA INNOVATSIYALAR

Boymatov Javohir Sarvarovich

O'zbekiston Jurnalistika va Ommaviy Kommunikatsiyalar universiteti Xalqaro munosabatlar va ijtimoiy-gumanitar fanlar fakulteti Siyosatshunoslik yo'nalishi 1-kurs talabasi.

Telefon raqami: +99894-735-01-75 **Email:** j8874086@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15252785>

Annotatsiya. Mazkur maqolada siyosiy ijtimoiylashuv jarayonida an'analar va innovatsiyalarning o'zaro aloqadorligi tahlil qilinadi. Jamiyatda shakllangan qadriyatlar va zamonaviy texnologiyalarning uyg'unlashuvi yosh avlodning siyosiy ongini shakllantirishda qanday rol o'ynashi haqida fikr yuritiladi. Muallif hayotiy misollar va insoniy qarashlar orqali ushbu jarayonning mohiyatini ochib berishga harakat qiladi.

Kalit so'zlar: siyosiy ijtimoiylashuv, an'analar, innovatsiyalar, siyosiy ong, zamonaviy jamiyat, ijtimoiy institutlar.

TRADITIONS AND INNOVATIONS IN THE PROCESSES OF POLITICAL SOCIALIZATION

Abstract. This article analyzes the interrelationship of traditions and innovations in the process of political socialization. It considers the role of the combination of values formed in society and modern technologies in the formation of the political consciousness of the younger generation. The author tries to reveal the essence of this process through real-life examples and human perspectives.

Keywords: political socialization, traditions, innovations, political consciousness, modern society, social institutions.

ТРАДИЦИИ И ИННОВАЦИИ В ПРОЦЕССАХ ПОЛИТИЧЕСКОЙ СОЦИАЛИЗАЦИИ

Аннотация. В статье анализируется взаимосвязь традиций и инноваций в процессе политической социализации. В статье рассматривается роль, которую сочетание сформированных в обществе ценностей и современных технологий играет в формировании политического сознания молодого поколения. Автор пытается раскрыть суть этого процесса через примеры из реальной жизни и человеческие взгляды.

Ключевые слова: политическая социализация, традиции, инновации, политическое сознание, современное общество, социальные институты.

KIRISH

Jamiyat doimiy harakatda. Har bir avlod o'z zamonining ruhini, qadriyatlarini, muammolarini boshqacha ko'radi. Ammo bir narsa o'zgarmaydi — bu insonning jamiyatga moslashuvi, uning atrofidagi siyosiy-ijtimoiy hayotga nisbatan tutgan o'rni. Bu jarayon siyosiy ijtimoiylashuv deb yuritiladi. U insonning bola davridanoq atrofda ta'sirlar orqali siyosiy qarashlar shakllantirishi, davlat va jamiyat haqidagi tasavvurlarni o'zlashtirishi bilan bog'liq.

Siyosiy ijtimoiylashuv odatda an'anaviy yo'llar bilan kechadi: ota-ona bergan tarbiya, mahalla muhitidagi qadriyatlar, maktabdagi darslar, ustoz nasihatlar. Bu yo'ldan bizning otabobolarimiz ham o'tgan. Ammo hozirgi zamon bu jarayonga yangiliklar olib keldi. Yoshlar dunyoni endi katta-katta majlislarda emas, balki kichik bir ekran ortidan kuzatadi. Ular siyosiy jarayonlar haqida TikTokdan eshitadi, ijtimoiy adolat haqida Twitterda yozadi.

Demak, siyosiy ijtimoiylashuvda endi faqat oila yoki maktab emas, balki smartfon ham ishtirokchi bo'lib qoldi.

Mavzu bo'yicha o'rganilgan nazariy manbalar ko'rsatadiki, siyosiy ijtimoiylashuv jamiyatning barqarorligini ta'minlovchi eng muhim mexanizmlardan biridir. Siyosatshunos olimlar, xususan, xorijiy tadqiqotlarda siyosiy madaniyat, ijtimoiy institutlar, kommunikatsiya vositalari orqali shakllanadigan siyosiy ong haqida keng fikr yuritadilar.

Masalan, Gabriel Almond va Sidney Verba tomonidan ishlab chiqilgan siyosiy madaniyat nazariyasida odamlarning siyosiy hayotga munosabati turlicha bo'lishi mumkinligi aytiladi — kimdir faol ishtirokchi, kimdir tomoshabin, yana kimdir befarq. Bularning shakllanishida esa ijtimoiylashuv bosqichlari muhim ahamiyatga ega.

Yana bir jihat shundaki, ayrim manbalarda innovatsiyalar siyosiy jarayonlarga faqat salbiy ta'sir ko'rsatadi, degan fikrlar mavjud. Ammo bu yondashuv biryoqlama. Chunki innovatsiyalar yoshlar uchun yangi imkoniyatlar, yangi ifoda shakllari yaratadi. Shu bois, an'analarni asrab qolgan holda, innovatsiyalarni to'g'ri yo'naltirish zamonaviy siyosiy ijtimoiylashuvning asosi bo'lishi kerak.

Gapning rostini aytganda, siyosiy ijtimoiylashuv degani o'ziga xos tabiiy jarayon. Kimdir buni o'qib, chuqur o'rganadi, kimdir esa hayotning o'zi orqali o'rganadi. Mahalladagi oqsoqollar qanday fikrda bo'lsa, bola ham ko'p hollarda shunga ishonadi.

Ko'chada aytilayotgan gaplar, televizorda ko'rsatilayotgan yangiliklar — bularning barchasi ongimizda ozmi-ko'pmi iz qoldiradi.

Bugungi yoshlar esa boshqacha. Ular faqatgina eshitgan gapga ishonmaydi. Ular izlaydi, qiziqadi, shubhalanadi. Bu yomon emas. Bu — yangilik sari intilish.

Lekin bu yo‘lda ularga yo‘l ko‘rsatadigan, tushuntiradigan, yo‘naltiradigan sog‘lom an‘anaviy ustunlar kerak.¹ Masalan, katta bobolarning hayotdan olib aytgan birgina gaplari ham yoshga o‘zgarish olib kelishi mumkin.

Innovatsiyalar, ya‘ni yangi texnologiyalar esa bu jarayonda ikki yoqlama rol o‘ynaydi.

Bir tomondan, ular yoshlarni siyosiy hayotga yaqinlashtiradi, boshqa tomondan esa yolg‘on ma‘lumotlar, ijtimoiy tarmoqlardagi manipulyatsiyalar, “trend”larga ergashish kabi xavf-xatarlarni ham keltirib chiqaradi.

Ko‘p hollarda odamlar nima bo‘layotganini emas, kim nima dedi – shunga qarab fikr qiladi. Bunday vaziyatda esa insonni ichki e‘tiqodi, ota-ona bergan tarbiyasi, maktabda o‘rgatilgan saboqlar saqlab qoladi.

Shu bois siyosiy ijtimoiylashuv – bu kitobdan o‘qib o‘rganiladigan bilim emas, bu – hayotiy tajribalar yig‘indisi.

XULOSA

Maqolada olib borilgan kuzatish va mulohazalardan shuni aytish mumkinki, siyosiy ijtimoiylashuv bu oddiy siyosiy tushunchalar to‘plami emas. Bu — odamning kim bo‘lishi, qanday jamiyatda yashashi, qaysi qarorlar ortidan ketishini belgilab beruvchi jarayon. Bu jarayon an‘analarsiz bo‘lmaydi, lekin innovatsiyalarsiz ham yashab bo‘lmaydi.

An‘analar bizni ildiz bilan bog‘laydi, innovatsiyalar esa qanot beradi. Ular o‘rtasidagi uyg‘unlikni topish — jamiyatning siyosiy sog‘lig‘i uchun muhim. Yoshlar har doim yangilik sari intiladi, ularga bu yo‘lda noto‘g‘ri yo‘nalish bermaslik — ota-ona, maktab, jamiyatning asosiy vazifasi.

Shu bois, har bir pedagog, har bir ota-ona, har bir yetuk fuqaro jamiyatdagi yoshlarning siyosiy ijtimoiylashuviga befarq bo‘lmasligi kerak.

Ular avlodga faqat fakt emas, balki tushuncha, his-tuyg‘u, qarash, e‘tiqod bera olsagina, haqiqiy siyosiy yetuklikka erishiladi. Va bu jarayonda har birimizning o‘z o‘rnimiz, o‘z mas‘uliyatimiz bor.

¹ Islomov M. Siyosiy madaniyat va ijtimoiy ong. – T.: Sharq, 2018.

REFERENCES

1. Almond G., Verba S. The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations. – Princeton University Press, 1963.
2. Islomov M. Siyosiy madaniyat va ijtimoiy ong. – T.: Sharq, 2018.
3. Karimov Z. O‘zbek jamiyatida siyosiy ijtimoiylashuv jarayonlari. – T.: Fan, 2020.
4. Jo‘rayev A. Demokratik qadriyatlar va siyosiy tafakkur. – T.: Adolat, 2015.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori: “Yoshlar siyosatini samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” (2021-yil).